

ЦЕНТР ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я МОЗ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ
МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ О. О. БОГОМОЛЬЦЯ

Національна академія
медичних наук України

МАТЕРІАЛИ

науково-практичної конференції з міжнародною участю
до Всесвітнього дня здоров'я 2024 р.

МОЄ ЗДОРОВ'Я – МОЄ ПРАВО»

5 квітня 2024 р.

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

**My health,
my right**

Київ 2024

**Національний медичний університет імені О.О. Богомольця
Національна академія медичних наук України
ДУ «Центр громадського здоров'я МОЗ України»**

МАТЕРІАЛИ
науково-практичної конференції з міжнародною участю
до Всесвітнього дня здоров'я 2024 р.

«МОЄ ЗДОРОВ'Я – МОЄ ПРАВО»

**5 квітня 2024 р.,
м. Київ**

Київ
НМУ імені О.О. Богомольця
2024

Відповідальні за випуск:

завідувач кафедри громадського здоров'я ЗВО НМУ імені О.О. Богомольця, професор **Грузєва Т.С.**

директор Навчально-наукового інституту громадського здоров'я та профілактичної медицини ЗВО НМУ імені О.О. Богомольця, професор **Паламар Б.І.**

професор кафедри громадського здоров'я ЗВО НМУ імені О.О. Богомольця, доцент **Галієнко Л.І.**

доцент кафедри громадського здоров'я ЗВО НМУ імені О.О. Богомольця, доцент **Іншакова Г.В.**

Моє здоров'я – моє право: матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю до Всесвітнього дня здоров'я 2024 р., 5 квіт. 2024 р. К. : НМУ, 2024. 97 с.

У матеріалах щорічної науково-практичної конференції з міжнародною участю до Всесвітнього дня здоров'я 2024 р., який проводиться під гаслом «Моє здоров'я – моє право», висвітлено актуальні питання правових та етичних засад охорони здоров'я, розбудови системи громадського здоров'я, міжнародної, міжсекторальної та міждисциплінарної співпраці у сфері громадського здоров'я, доступності і якості медичної допомоги. Розкрито сучасні виклики та загрози для здоров'я населення епідемічного, екологічного, соціально-економічного, воєнного характеру, напрями боротьби з неінфекційними та інфекційними захворюваннями, профілактичні стратегії в охороні здоров'я, охарактеризовано соціально-економічні та екологічні детермінанти здоров'я тощо.

організовано 322 прес-конференції, видано 445 прес-релізів. ЦКПХ використовують традиційні засоби пропаганди здорового способу життя, такі як кіно- та відеодемонстрації (майже 7300); надруковано понад 400000 примірників друкованої продукції санітарно-просвітницького спрямування.

Статистичні дані свідчать про все ж таки недостатню активність ЦКПХ (діють лише в 12 центрах громадського здоров'я). При цьому майже третина областей взагалі не звітує. Причина цьому – війна, але основна проблема – брак матеріально-технічних, фінансових та кадрових ресурсів. Сподіваємося, що потреба в кваліфікованих кадрах частково може бути компенсована магістрами громадського здоров'я, підготовка яких на сьогодні здійснюється декількома медичними вишами країни.

Важливу роль у справі задоволення потреб населення у консультативній, експертній, юридичній та медійній підтримці виконують громадські організації, такі як платформа «Право на здоров'я». Вона здатна сформувати мережу «Агентів здоров'я»; розробляти та реалізовувати навчальні, просвітницькі, комунікаційні та адвокаційні проекти; організовувати тренінги та круглі столи тощо.

Саме зараз, в умовах війни, дуже складно планувати подальший розвиток громадського здоров'я, пропагувати здоровий спосіб життя, займатися питаннями промоції здоров'я. Проте необхідно бути гнучкими у прийнятті рішень щодо промоційної активності, дбати про здоров'я вже сьогодні, особливо про збереження здоров'я наших дітей, а отже, і збереження здоров'я всієї нації.

ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ ЯК ОДИН ІЗ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ЧИННИКІВ ФОРМУВАННЯ ЗІ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ ЗДОРОВ'ЯОРІЄНТОВАНИХ ОСОБИСТОСТЕЙ

Васильківський П. М., Єльцова Л. Б.

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця, м. Київ, Україна

Відомо, що 50% здоров'я людини формується способом її життя. Тобто, спосіб життя або сприяє здоров'ю і здоровому довголіттю або, навпаки, погіршує здоров'я людини та призводить до таких негативних явищ як інвалідність та передчасна смертність. На сьогоднішній день серед основних причин інвалідності та передчасної смертності переважають ті захворювання, розповсюдження і відсутність яких, значною мірою, залежать від способу життя. І бажано щоб цей спосіб життя був здоровим. Важливими складовими здорового способу життя є

здорове харчування, постійна фізична активність, відсутність шкідливих звичок (вживання алкоголю, тютюнопаління).

Система медичної освіти є основним постачальником кадрів для галузі охорони здоров'я, де реалізуються одночасно лікувальний і профілактичний її напрямки. Здоровий спосіб життя – це, перш за все, профілактика. І, якщо в процесі підготовки медичних кадрів складова таких фахових компетенцій як маніпуляції та догляд, діагностика, постановка діагнозу та лікування, забезпечується повною мірою шляхом набуття відповідних знань, умінь та навичок, то питання здорового способу життя забезпечуються лише загальним розумінням проблеми, основами санітарно-просвітницької роботи. Це, в свою чергу, відрізняє роботу медичного працівника в його лікувальній діяльності від роботи в напрямі профілактики саме відсутністю навичок формування у населення здорового способу життя. Такими навичками володіють фахівці громадського здоров'я, які, як правило, мають справу з усім населенням країни, а медична спільнота має справу як з популяційним, так і з індивідуальним здоров'ям. Також оперативними функціями громадського здоров'я передбачається повноцінне включення первинної медико-санітарної та спеціалізованої допомоги до програм з профілактики хвороб, а отже і до формування здорового способу життя серед популяції. Саме цей рівень включення має найбільше значення. І ми бачимо на практиці, що, з одного боку, кожна окрема людина частіше спілкується з практичним лікарем, який для неї є авторитетом в питаннях здоров'я, а з іншого боку, фахівці системи громадського здоров'я для реалізації значної частини проектів теж залучають саме медиків, в тому числі, для поширення серед населення принципів здорового способу життя.

І саме навичка формування в суспільства здорового способу життя, аналогічна навичці діагностувати хворобу чи доглядати хворого, а не лише наявність знань для здійснення санітарно-просвітницької роботи, сприятиме покращенню здоров'я населення. Для реалізації такого вміння як формування здорового способу життя серед населення, додатково до отриманих знань та умінь, майбутній медичний працівник має бути обов'язково ще й здоров'яорієнтованою особистістю, яка демонструватиме переваги здорового способу життя і заохочуватиме оточуючих брати з неї приклад і звертатися за додатковою консультацією. Особистістю, для якої сам вислів «здоров'я» та його визначення, запропоноване ВООЗ, є не просто абстрактними поняттями, а філософією життя.

Що ж стосується здорового способу життя і його основних складових, то якраз харчування є тією складовою, яка, за умови раціонального харчування,

може частково зменшувати вплив решти негативних поведінкових чинників і тим самим позитивно впливати на зменшення захворюваності в популяції, а в разі нераціонального харчування може не лише збільшити негативний вплив інших негативних чинників, та навіть за відсутності таких чинників, саме нездорове харчування може сприяти виникненню та поширенню захворювань серед популяції як інфекційних, так і неінфекційних.

Одним із кроків для формування здоров'яорієнтованих особистостей є запровадження в усіх закладах медичної освіти як основної дисципліни «Науки про харчування», що розширить знання майбутніх медиків щодо всіх переваг здорового та недоліків нездорового харчування, дасть їм змогу використати ці знання для збереження і зміцнення свого здоров'я та здоров'я своїх рідних та близьких. Але ці знання повинні також підкріплюватися певними навичками щодо вміння формувати здоровий спосіб життя в популяції протягом всієї подальшої професійної діяльності.

Зрозуміло, що одного напрямку, зокрема здорового харчування, недостатньо для того, щоб сформувати середовище професіоналів та суспільство, орієнтоване на здоров'я. Але розуміння цієї детермінанти шляхом вивчення відповідної дисципліни може бути першим кроком для формування здоров'яорієнтованих особистостей серед студентів-медиків навіть в тому середовищі, яке сьогодні не є ані здоров'язбережувальним, ані здоров'яформуючим. Запровадження дисципліни «Наука про харчування» може прокласти шлях до подальших змін, які в кінцевому результаті сприятимуть створенню здорового середовища (навчального, професійного, побутового), формуванню здорової поведінки в людській популяції та загалом здорового суспільства.

Таким чином, впровадження науки про харчування та різних її аспектів у системі медичної освіти є важливою складовою формування здоров'яорієнтованої особистості на основі науково обґрунтованого бачення важливості здорового харчування, його ролі у формуванні здоров'я особистості, з метою впровадження цих засад серед населення.